

«Պայքար» պարբերականի համառոտ նկարագիրը

Մարգարյան Ս. Թ.

պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր,
ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտ (Երևան, Հայաստան)
sargsyansuren@yandex.ru

Վճռորոշ բառեր՝ «Պայքար» թերթ, պարբերական, պատմություն, հրապարակախոսություն

Краткое описание газеты “Пайкар”

Саргсян С.Т.

Институт истории НАН РА (Ереван, Армения)
sargsyansuren@yandex.ru

Резюме: Выходящая в свет в разное время совокупность армянских периодических изданий является богатым источником и энциклопедией фактов нашей истории. В свою очередь, каждое периодическое издание, являясь частичкой целого, имело свою роль и свое слово. Опубликовано множество статей, посвященное более чем двух с половиной вековой истории армянской периодической прессы. Однако есть издания, история которых нуждается в освещении. Одним из таких изданий является официальный орган армянской Партии Рамкавар Азатакан в США – газета “Пайкар” (“Борьба”), историю которой можно разделить на четыре этапа: первый или предшествующий борьбе этап, когда газета выходила под названием “Дзайн Айреняц” (“Голос Родины”), а позднее под названиями “Азг” и “Паак”, а в результате их объединения – “Азг-Паак”; второй – американский или новый этап; третий – армянский этап и четвертый – американо-ливанский или новейший этап. Национальный, политический и литературный “Пайкар” и сегодня возносит свой голос во имя армянства, с достоинством осуществляет свою идеологическую миссию, на своих страницах поднимая разные актуальные и животрепещущие для народа проблемы.

Ключевые слова: газета “Пайкар”, периодическое издание, история, публицистика

Brief description of the newspaper “Paykar”

Sargsyan S.T.

Institute of history of NAS RA (Yerevan, Armenia)
sargsyansuren@yandex.ru

Abstract: The set of Armenian periodicals published at different times is a rich source and encyclopedia of the facts of our history. In turn, each periodical, being a part of the whole, had its own role and its own word. Many articles have been published on more than two and a half centuries of history of the Armenian periodical press. However, there are publications whose history needs coverage. One of these publications is the official organ of the Armenian Party of Ramkavar Azatakan in the USA - the newspaper “Paykar” (“Struggle”), the history of which can be divided into four stages: the first or previous stage of the struggle, when the newspaper appeared under the name “Dzayn Hayrenyats” (“Voice Homeland”), and later under the names “Azg” and “Pahak,” and as a result of their association, “Azg-Pahak”; the second is an American or a new stage; the third is the Armenian stage and the fourth is the US-Lebanese or the latest stage. The national, political and literary “Paykar” today raises its voice in the name of the Armenians, carries out its ideological mission with dignity, raising on its pages various topical and burning problems for the people.

Keywords: newspaper “Paykar”, periodical, history, journalism

Այն հանրահայտ ճշմարտությունը, որ մամուլը ժամանակի և կյանքի հայելին է, լիովին վերաբերում է նաև հայ իրականությանը: 1794 թ. սկսած՝ հայ ժողովրդի կյանքում աստիճանաբար կարևոր դերակատարություն ստանձնող մամուլը հետագայում ոչ միայն դարձավ դրա անբաժանելի մասը, այլև շատ դեպքերում վերածվեց հասարակական-քաղաքական և գաղափարական վճռական գործոնի: Հատկապես ազգային-ազատագրական պայքարի և դ-

րան հաջորդող տասնամյակներում մամուլը դարձել էր այն կարևորագույն հարթակը, որտեղ բախվում, քննարկվում, բայց ի վերջո նաև բյուրեղանում էին տարբեր գաղափարախոսություններ:

Հայկական առաջին՝ «Ազդարար» պարբերականից հետո, աշխարհի տարբեր երկրներում լույս են տեսել շուրջ չորս հազար անուն հայերեն և տարբեր լեզուներով հայեցի դիմագիծ ունեցող պարբերականներ [1]: Հայ ժո-

ղովրդի ճակատագիրն իր կնիքն է դրել լրագրության բնույթի վրա: Հայ մամուլի երկուհարյուրքսանհինգամյա պատմության ընթացքում լույս են տեսել ինչպես քիչ հայտնի, երբեմն թիթեռնիկի կյանք ունեցող, այնպես էլ երկարակյաց, ծանրակշիռ, ասելիքով տարողունակ և այդ գործընթացների վրա վճռական ազդեցություն ունեցող պարբերականներ: Դրանցից էին Մխիթարյանների, 1830-50-ական թթ. արևմտահայ, XIX դարի երկրորդ տասնամյակին ծնված և հետագայում հրատարակված արևելահայ մեծ թվով պարբերականները: Մասնավորապես 1860-80-ական թթ. լույս տեսած Մտ. Նազարյանցի, Հ. Սվաճյանի, Գր. Չիլինկիրյանի, Հ. Պարոնյանի, Ա. Հովհաննիսյանի և մյուսների հրատարակած պարբերականները: Անշուշտ, այս ոսկեբույլում հայ ժողովրդին դարավոր ընդարմացումից հանելու գործում իրենց անգնահատելի դերակատարությունն ունեցան Գր. Արծրունին իր «Մշակ»-ով՝ արևելահայ և Մ. Փորթուգալյանն իր «Արմենիա»-ով՝ արևմտահայ կյանքում: Պարբերականներ, որոնք, հիրավի, դարակազմիկ երևույթ էին հայ պարբերական մամուլի ողջ գոյության ընթացքում [2]:

Տարբեր ժամանակներում լույս տեսած հայ պարբերականների ամբողջությունը նաև մեր պատմության համար առատ կենսադբյուր է, փաստերի շտեմարան: Իսկ յուրաքանչյուր պարբերական, լինելով այդ ամբողջի մասնիկը, նաև իր դեմքն ու գույնն ունի, ասելիքն ու դերակատարությունը: Անկասկած, դրանց թվում են նաև հայ հասարակությանն անփոխարինելի ծառայություն մատուցած կուսակցական պարբերականները, որոնք, հաղթանակի նկատմամբ անսասան հավատ ներշնչելով, նախ՝ ազատագրական պայքարի ոգեկոչեցին հայությանը, իսկ այնուհետև լծվեցին հայապահպանության սրբազան գործին:

***

Միջուռքահայ մամուլի մասին մեծաքանակ ուսումնասիրություններ են հրապարակվել¹, սակայն դեռևս կան զգալի թվով պարբերականներ, որոնց պատմությունը կարոտ է լուսաբանման: Ընդհանրապես մամուլի մասին խոսելիս մենք սովորաբար նշում ենք

դրանց ստեղծման թվականը, վայրը, խմբագրերի անունները: Այնինչ զուտ մատենագիտական այդ տվյալներից ավելի կարևոր է գաղափարախոսական ու թիրախային ասելիքը, որը սփյուռքահայ երկարակյաց թերթերի պարագայում կուսակցական, համայնքային կամ անհատական կենսագրությունից բացի նաև ազգի, հայրենիքի ու պետության կենսագրությունն է արձանագրում:

Դրանցից մեկը Ռամկավար ազատական կուսակցության Ամերիկայի շրջանակի պաշտոնական օրգան, ազգային, քաղաքական և գրական «Պայքար» թերթն է, որի պատմությունը կարելի է բաժանել **չորս փուլերի**:

Առաջին կամ **նախապայքարյան շրջան**՝ երբ թերթը լույս է տեսել «Ձայն հայրենյաց» [3], ապա՝ «Ազգ» և «Պահակ»² և սրանց միավորումից հետո՝ «Ազգ-Պահակ» անուններով: 1899 թ. Գարեգին Չիթճյանը և Մխո Շահենը Նյու Յորքում սկսում են հրատարակել «Ձայն Հայրենյաց» անունով թերթ, որը Հայկակ Էկինյանն էր փոխանցել իրենց: Կարճ ժամանակ անց թերթը Նյու Յորքից փոխադրվում է Ուստր, որտեղից էլ՝ Բոստոն, որն այդ օրերին աստիճանաբար սկսել էր դառնալ ամերիկահայության կարևոր օրրանը:

Մխո Շահենի թերթից հեռանալուց հետո, Գ. Չիթճյանը թերթը դարձնում է Վերակազմյալ հնչակյան կուսակցության պաշտոնաթերթը: Հետագայում կուսակցության պառակտումների և եղբայրասպան ցավալի իրադարձությունների հետևանքով «Ձայն Հայրենյացը» դադարում է լույս տեսնել: Այդ պատճառով վերակազմյալները Բոստոնում հիմնում են «Ազգ» շաբաթաթերթը, այն նկատելով իբրև «Ձայն Հայրենյացի» շարունակություն: Իսկ

² Գրական, քաղաքական եռօրյա «Պահակ» (1911-1915 թթ. շաբաթաթերթ) պարբերականը Վերակազմյալ հնչակյան կուսակցության Ամերիկայի շրջանակի պաշտոնաթերթն էր: Լույս է տեսել 1911-1921 թթ. Բոստոնում (1911, 1916-1921) և Պրովիդենսում (1912-1915): Խմբագիրներ՝ Հ. Երվանդ, Ա. Տեր-Մարկոսյան, Վ. Քյուրքճյան, Ե. Մեսիայան: Անդրադարձել է Թուրքիայի ներքին և արտաքին քաղաքականությանը, մերկացրել երիտթուրքերի պանիսլամիզմը, նրանց հայա-հաված գործելակերպը: «Պահակը» ողջունել է խորհրդային կարգերի հաստատումը Հայաստանում: 1921 թ. միացել է «Ազգ»-ին և շարունակվել իբրև «Ազգ-Պահակ»: 1921 թ. լույս է ընծայել բացառիկ (տարեգիրք) հրատարակություն՝ գրական-բանասիրական, պատմագիտական բովանդակությամբ:

¹ Այդպիսիք բավականին շատ են և աշխատանքն ավելորդ չծանրաբեռնելու նկատառումով ձեռնպահ կմնանք դրանք թվարկելուց:

1908 թ. սկսում է լույս տեսնել որպես Հայ Մահմանադրական Ռամկավար կուսակցության Ամերիկայի շրջանակի պաշտոնաթերթ [4]:

1911 թ. նույն Բոստոնում սկսում է լույս տեսնել Վերակազմյալ հնչակյանների մեկ այլ՝ «Պահակ» շաբաթաթերթը, որն էլ 1921 թ. միանում է «Ազգին»: Որոշ ժամանակ թերթը լույս է տեսնում «Ազգ-Պահակ» միացյալ անունով, իսկ 1922 թ. արդեն՝ «Պայքար» անունով: 1922-1980 թթ. թերթը լույս է տեսել Բոստոնում, ապա Ուոթերթաունում և կրկին Բոստոնում: Տարբեր տարիներին թերթի գլխավոր խմբագիրներ են եղել Ա. Նազարը, Ե. Մեսիայանը, Հ. Երվանդը, Ա. Փոլատյանը, Ա. Անդրեասյանը, Ն. Պերպերյանը:

Երկրորդ՝ ամերիկյան կամ նոր շրջան: Թերթն այս ընթացքում ակտիվորեն լուսաբանել է ամերիկահայ, ինչպես նաև սփյուռքի այլ գաղթավայրերի ազգային, կրթական, մշակութային կյանքը, արձագանքել ընդհանրապես հայությանը հուզող խնդիրներին՝ փաստորեն դառնալով XIX դարի վերջին և XX դարի ութ տասնամյակների ամերիկահայ կյանքի հայելին ու յուրակերպ տարեգիրը: Շուրջ մեկ դար դրվատելի որակով և բարձրարժեք հրապարակումներով ծառայելով Ամերիկայի Արևելյան ափի հայությանը՝ թերթը միաժամանակ իր աշխույժ գործունեությամբ ու հրատապ ասելիքով ներդաշնակ համագործակցում էր կուսակցության մյուս պաշտոնաթերթերի հետ: «Պայքարը» մշտապես ու անխաթար քարոզել է ՌԱԿ գաղափարախոսությունը, մերժելով կեղծիքն ու օտարամոլությունը՝ տեր կանգնել հայեցի արժեքներին, հրատապ հարցերի նկատմամբ Սփյուռքում զգաստ է պահել հայության ժողովրդական զանգվածներին և դարձել կուսակցական մտավորականության կարևորագույն հարթակներից մեկը: Վեր կանգնելով գաղափարախոսական տարբերություններից և մերժելով բոլշևիկների իշխանության տարիներին տեղ գտած անհանդուրժող, կտրուկ և բռնի գործելաձևերը, միաժամանակ ողջունել է Հայաստանում խորհրդային կարգերի հաստատումը, հաճախ նյութեր տպագրել խորհրդահայ տնտեսության և մշակույթի ձեռքբերումների վերաբերյալ, քաջալերել նրա շինարարական աշխատանքներին օժանդակող

կազմակերպությունների (ՀՕԿ, «Հայ կարմիր խաչ», ամերիկահայ հայրենակցական միություններ և այլն), ՀԲԸ Միության հայրենապաստ գործունեությունը:

«Պայքարն» անդրադարձել է նաև միջազգային քաղաքական բուրբ կարևոր իրադարձություններին, քեմալական շարժմանը Թուրքիայում, Հայաստանի Առաջին հանրապետությանն ու դրանում ընթացող գործընթացներին, այնուհետև խորհրդային իշխանության հաստատմանը Հայաստանում: Բուռն արձագանքել և մեծ թվով հողվածներ է հրապարակել 1920-1930 թթ. և 1946 թ. զանգվածային հայրենադարձության մասին: Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի տարիներին թերթը լուսաբանել է հակահիտլերյան խմբակցության ռազմական ձեռնարկները, խորհրդային բանակի հաղթանակները, հայ ռազմիկների և սպաների մասնակցությունը պատերազմին, «Ամերիկահայ ազգային խորհրդի» գործունեությունը: Ետպատերազմյան շրջանում «Պայքարը» նպաստել է Հայրենիք-Սփյուռք կապերի զարգացմանը, պարբերաբար նյութեր տպագրել Խորհրդային Հայաստանի տնտեսության, գիտության ու մշակույթի ձեռքբերումների վերաբերյալ, արտասպումներ կատարել խորհրդահայ մամուլից: Թերթի գրական բաժնում տեղ են գտել արևմտահայ, սփյուռքի, խորհրդահայ, ինչպես նաև այլ օտար հեղինակների տարբեր ժանրերի գործեր [6]:

Կարճ ասած՝ չկա այդ տարիների քիչ թե շատ նշանակալի որևէ իրադարձություն, որին իր բովանդակալից ասելիքով, խորագրին դիտարկումներով և ժամանակի մեջ հիմնականում քննություն բռնող եզրահանգումներով ու իրատեսական կանխատեսումներով արձագանքած չլինի թերթը: Որպես պատմաբան և հայ պարբերական մամուլի պատմությանը նվիրված մի քանի աշխատությունների հեղինակ, կարող եմ վստահաբար ընդգծել, որ թերթին թռուցիկ ծանոթությունն անգամ հուշում է, թե որքան ասելիք ու հետազոտության կարոտ հիմնախնդիրներ կան պարփակված դրա էջերում: Վստահ եմ նաև, որ մոտ ապագայում այն այլևս դուրս չի մնա երիտասարդ ուսումնասիրողների տեսադաշտից:

1982 թ. «Պայքարը» վերածվում է շաբաթաթերթի, իսկ 1993 թ.՝ ամսագրի:

Երրորդ՝ հայաստանյան շրջան: 1995 թ. թերթը փոխադրվում է Երևան և իբրև Ռամկավար ազատական կուսակցության եռամսյա հանդես լույս է տեսնում մինչև 1998 թվականը: Թերթի այս տեղափոխումն անմիջական և սերտ կապ ուներ Հայաստանի վերանկախացման, Ռամկավար ազատական կուսակցության հայաստանյան կառույցի՝ Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության հիմնադրման և դրան հաջորդող այլ կարևոր իրադարձությունների հետ: Կարճ ժամանակում պարբերականը հասցրեց դառնալ հայ մտավորականներից շատերի գիտամշակութային խոսափողը: Դրա էջերում տեղ գտան հայրենի և սփյուռքյան շատ նշանավոր հեղինակների հրապարակումներ: Սակայն օրվա իշխանությունների ոչ այնքան բարեհաճ վերաբերմունքը, տպագրական ծախսերի թանկացումը, ավագ սերնդից շատերի ասպարեզից հեռանալը, հայալեզու ընթերցողների թվի պակասումը, ներկուսակցական որոշ տարածայնություններն ու հատկապես նյութական միջոցների անբավարարությունը բացասաբար ազդեցին և հանդեսը դադարեց լույս տեսնել:

Չորրորդ՝ ամերիկա-լիբանանյան կամ նորագույն շրջան: Տևական ընդմիջումից հետո, ՌԱԿ երկարամյա մի խումբ անդամների և հատկապես հայ մամուլի երախտավորներ Երվանդ Ազատյանի և Հակոբ Վարդիվառյանի ու նրանց համախոհների ու քաջալերողների ջանքերով 2017 թ. հունվարի 1-ին, որպես Ռամկավար ազատական կուսակցության պաշտոնաթերթ, «Պայքարը» վերստին սկսեց լույս տեսնել միաժամանակ Լոս Անջելեսում և Բեյրութում [5]: Մինչ այդ նույն հարցերը նորից էին ծառայել նախաձեռնության հեղինակների առջև. արդյոք նույն դժվարությունները չեն կաշկանդի «Պայքարի» վերածնունդին: Բայց հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ վերջին տարիներին Նյու Ջերսիի շրջանում Միջին ու Մերձավոր արևելքից եկածների հաշվին զգալիորեն ավելացել էր հայախոսների թվաքանակը, որ թերթի էլեկտրոնային տարածումը հնարավորություն էր ընձեռել բացառել առաքման ծախսերը, որ վճարովի ծանուցումներ հրատարակելու բարձր հավանականություն կա, որը ևս հույս էր ներշնչում, որ հնարավոր դառնա նորածին թերթի

անսայթաք ընթացքը, անվարան ձեռնարկեցին թերթի հրապարակումը: Անչափ կարևոր էր նաև այն, որ հայկական որակյալ նոր թերթի հրատարակությունը իր ներդրումը պիտի կատարեր արևմտահայերենի պահպանման կենսականորեն անհրաժեշտ և կարևոր հարցում:

Նպատակի հստակ գիտակցումով և դեպի այն աներեր ու հավատով լեցուն ընթացք ապահովելով, ինչպես նաև ներդրած ջանքերի ու իրենց գործի արհեստավարժ խմբագրակազմի բեղուն աշխատանքի շնորհիվ շատ կարճ ժամանակում շաբաթաթերթը դարձավ սփյուռքահայ մտավորականության ամբիոնը, ռամկավար և ոչ ռամկավար մտավորականների, պատմաբանների, հասարակագետների, քաղաքագետների, մշակութային ու կրթական մշակների, գրողների և արվեստագետների հանդիպման վայրը՝ ապացուցելով, որ արդար ու տեղին էր 118 տարեկան «Պայքարին» երրորդ շնչառություն տալու նախաձեռնությունը: Հիրավի, զինվորագրյալների այն թիվը, որն իրականություն դարձրեց այդ ազգանվեր առաքելությունը, միանգամայն արժանի է գնահատանքի, իսկ յուրաքանչյուր գիտակից հայի պարտքն է՝ բոլոր միջոցներով սատարել թերթին, որպեսզի ակնթարթային չլինի այս վերածնունդը և հարատև լինի ընթացքը: Շտկվեց նաև այն սխալը, որ մինչ այդ, հատկապես հրապարակախոսական մեծ ավանդույթներ ունեցող լիբանանահայ գաղութում չնայած մինչ այդ գործող ռամկավար «Զարթոնք», հնչակյան «Արարատ», դաշնակցական «Ազդակ» և այլ կուսակցական թերթերի առկայությանը, սակայն սփյուռքահայ բազմաթիվ մտավորականներ, զրկված էին ազատ ամբիոն ու խոսափող ունենալու հնարավորությունից, իսկ ՌԱԿ-ը՝ պատվարժան պարբերական ունենալուց:

Այնպես որ, շատ արագ «Պայքարը» գրավեց իր արժանի տեղը սփյուռքահայ մամուլի պատվարժան ընտանիքում: Մի բան, որը ուրախացրեց շատերին, սակայն շարժեց նաև ոմանց նախանձը: Արդյունքում Լիբանանի արաբական «Ալ Նաշրա» կայքում «Պայքար» շաբաթաթերթի դեմ տեղադրվեց մի զրպարտագիր, վերջինիս վերագրելով ներլիբանանյան համակեցությունը խաթարելու, մամուլի մասին լիբանանյան օրենքը խախտելու, Մեծի

տանն Կիլիկիո կաթողիկոսի նկատմամբ թշնամանք հրահրելու, նույնիսկ Հայաստանի Հանրապետության դեմ հակաքարոզչություն կատարելու և բարեկամ երկու երկրների միջև հարաբերությունները վատթարացնելու վերաբերյալ «մահացու» մեղքեր: Այնինչ, «Պայքարի» մինչ այդ լույս տեսած 42 համարների բովանդակությունը լիովին հակառակն էին ապացուցում: Ուստի միանգամայն բնական էր, որ չնայած որոշ փոքրոգիների թափած ջանքերին, խնդիրը շատ արագ հարթվեց և «Պայքարը» հանդարտ ու հաստատակամ շարունակեց իր ազգաշահ երթը:

Մերօրյա համաշխարհայնացման (globalizacia) գործընթացների ու էլեկտրոնային լրատվամիջոցների բազմազանության մեջ «Պայքարն» ասպարեզ վերադարձավ իր առաքելությանը և ՌԱԿ-ի գաղափարախոսությունը համայն հայությանը հասցնելու հստակ գիտակցությամբ: Խիստ պատվավոր մի ընթացք, որը պետք է ապահովի գործին քաջատեղյակ, այդ ասպարեզում բեղմնավոր ճանապարհ անցած և ճիշտ ընտրված խմբագրակազմը՝ պատասխանատու խմբագիր՝ Երվանդ Ազատյանը, գործադիր խմբագիր Հակոբ Վարդիվառյանը, դոկտ. Հարություն Արզումանյանը, Հակոբ Ավետիքյանը, Պայծիկ Գալաճյանը, Զավեն Գրիգորյանը, Վաչե Սեմերճյանը:

Լավագույնս գիտակցելով, որ մեր օրերում տպագիր մամուլը որոշ նահանջ է ապրում, խմբագրակազմն իրավացիորեն որոշել է միաժամանակ հրապարակել նաև թերթի էլեկտրոնային տարբերակը [7], որով այն հասանելի է դարձել աշխարհասփյուռ հայությանը: Ինչպես նաև իր ձայնն է հնչեցնում հոգուտ հայանպաստ գործերի և որպես ՌԱԿ-ի գաղափարական պատգամախոս, անկասկած իր նպաստավոր ազդեցությունը կունենա կուսակցության վերակառուցման և հիմնովին առողջացման գործընթացներում: Գաղտնիք չէ, որ տեղեկատվության պակասի կամ միակողմանիության հետևանքով, երբեմն կուսակցական շրջանակները հայտնվում են թյուր իրողության շրջապատյուններում: Հենց այդտեսակ թյուրիմացություններից խուսափելու, կուսակցության գաղափարախոսությունն ու գործելակերպը ճիշտ ներկայացնելու անհրա-

ժեշտության ըմբռնումով է խմբագրակազմը ճանապարհ դուրս եկել:

Բոլորովին պատահական չէր, որ ՌԱԿ-ի տարբեր կառույցներ, մի շարք պարբերականներ և էլեկտրոնային կայքեր, կուսակցության երախտավորներ և մտավորականներ, ինչպես նաև տողերիս հեղինակը, ժամանակին ողջունեցին կուսակցության գաղափարական պատգամախոս «Պայքարի» սպասված վերադարձը, բարի երթ մաղթեցին և հույս հայտնեցին ու հավատացին, որ այն ազնիվ ու անզիջում կպայքարի ստի ու խաբեության, հոսոսական դրսևորումների, ազգավնաս ու կուսակցադավ բոլոր դրսևորումների դեմ, վեհանձնորեն կիրականացնի գաղափարական առաքյալի իր դերը՝ զգաստ կպահի զանգվածներին հայության հրատապ հարցերի նկատմամբ, ինչպես նախկինում է արել: Նախկին եղեռնվածի ու խեղճի փոխարեն՝ կներկայացնի սեփական ուժեղ պետության տիրոջ և պահանջատեր ժողովրդի դիմագիծը: Որպես ամենամոտ ապագայում հիմնովին առողջ ու միասնական կուսակցության պաշտոնաթերթ՝ կարևոր դերակատարություն կունենա մեզ նետված մարտահրավերներին արժանիորեն պատասխանելու և նշագծելու այն ուղիները, որոնցով հայ ժողովուրդը կկերտի նորանոր հաղթանակներ:

«Պայքարը» պիտի պայքարի, որ Հայաստանի հանրապետությունը և համայն հայությունը դիմագրավեն մեզ առաջադրված բազմաբնույթ մարտահրավերներին, որոնք թեն թավշյա հեղափոխությունը եկավ լուծելու, սակայն Արցախի, սոցիալ-տնտեսական, արտագաղթի և բազմաթիվ այլ հիմնախնդիրներ օր առաջ դեռևս լուծման կարիք ունեն: Այսպես՝ տակավին հայրենի իշխանությունները գործնականում լիովին չեն որդեգրել ժողովրդից, ժողովրդի հետ և ժողովրդի համար գործելաձևը, ամբողջովին չի դադարել երկիրը հյուծող արտագաղթը, դժվարություններ կան Հայրենիք-Սփյուռք և Հայաստան-Արցախ հարաբերություններում և այլն: Իսկ Հայաստանում և Սփյուռքում գործող կազմակերպությունները, եկեղեցին, Բարեգործականը, կուսակցական և մշակութային միություններն այդ խնդիրներն ու իրենց հուզող զանազան հարցեր վերլուծող, լուծումներ առաջարկող, հավասարակշռված և վստահություն ներշնչող

գաղափարախոսական առողջ և թարմ ասելիք ունեցող պարբերականի կարիք ունեին: Այդ դերակատարությունն ստանձնել և ՌԱԿ մամուլի հնաբնականների հետ փորձում է լուծել «Պայքար» թերթը, որն առողջ ու թարմ շունչ բերեց և իր բարերար ազդեցությունն ունեցավ հայության կյանքում: Ուստի միանգամայն օրինաչափ էր, որ կարճ ժամանակում «Պայքարի» այդ առողջ պայքարը և իր ազգանվեր առաքելության միանգամայն ճիշտ գիտակցումն ու կատարումը միանգամայն արժանիորեն արժանացավ հայկական PR(ՓԻԱր) ընկերակցության և հաղորդակցության ամենամյա մրցանակաբաշխության դափնեկրի կոչման:

Մրցանակաբաշխություն, որի նպատակն է բարձրացնել ու կարևորել հանրային կապերի մասնագետի դերը, խրախուսել հաղորդակցության կառավարման նոր մեթոդներն ու ճարտարագիտական նորարարական կիրառումները, ինչպես նաև արձանագրել ոլորտում առկա բացթողումները: Հայկական PR(ՓԻԱր) կազմակերպության նախագահ Աստղիկ Ավետիսյանն իր շնորհավորելով խմբագրակազմին նշեց, որ Հայկական PR(ՓԻԱր) ընկերակցությունը պարզևստրում հանրային կապերի և հաղորդակցության լավագույն ծրագրերի ու գաղափարների հեղի-

նակներին: Մրցանակաբաշխությունը միտված է գնահատելու հանրային կապերի և հաղորդակցության ոլորտում կատարված լուրջ ներդրումը և բարձրաձայնելու առկա խնդիրները, ձեռքբերումներն ու մարտահրավերները: «Պայքարն» արժանապատվորեն է կատարել իր առջև դրված այդ խնդիրները և լիովին արժանի էր այս մրցանակին:

Օգտագործված գրականության ցանկ

1. Հայ պարբերական մամուլի պատմություն XVIII-XIX դարեր, Ե., 2006, էջ 19:
2. Մարգարյան Ս., «Արմենիա» պարբերականը ազատագրական գաղափարախոսության ակունքներում, Ե., 2014, էջ 68:
3. Հայ պարբերական մամուլի պատմություն 1900-1922, Ե., 2017, էջ 628-639:
4. Մարգարյան Ս., Հայ Սահմանադրական ռամկավար կուսակցություն (1908-1921 թթ.), Ե., 2009, էջ 117-139:
5. «Պայքար» թիվ 1, Յունուար 1, 2017:
6. <https://grahavak.blogspot.com/2014/12/pdf.html> կայքում տեղադրված «Պայքար» թերթի բոլոր համարները:
7. baikarweekly@gmail.com

*Сдана/Հանձնվել է՝ 10.01.2020
Рецензирована/Գրախոսվել է՝ 13.01.2020
Принята/Ընդունվել է՝ 20.01.2020*